

ΔΗΜΩΔΕΙΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Τὸν Τρυγητὴ σιτᾶρι σπείρης κι' ὅσο θέλεις σῦρει.

Ἡ σπορὰ τοῦ σίτου εἶνε ὠφέλιμος τὸν Σεπτέμβριον γενομένη, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους τῆς Ἑλλάδος, ἐνθα τὰ πρωτοβρόχια συμβαίνουν κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον. Συνήθως ὁμως ὁ σίτος σπείρεται τὸν Ὀκτώβριον.

*

Τὰ πρωτόβροχα πρέπει νὰ εὗρουν τὰ λούπινα εἰς τὴν γῆν.

Παροιμία Μάνης, ὅπου κατ' ἐξοχὴν καλλιεργούνται τὰ λούπινα (οἱ θέρμιοι τῶν ἀρχαίων.) Ὅτι ἡ σπορὰ αὐτῶν πρέπει νὰ γίνηται προτοῦ ἀρχίσωσιν αἱ πρῶται βροχαὶ τοῦ φθινοπώρου.

* *

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Ἐλευθέρως πρέπει μόνον καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ τὸ ἐλευθέρον νὰ μορφώνεται. Ἀπὸ ἰδίαν δύναμιν ἀναφύεται ὁ πράσινος στάχυς. Ἀπὸ πεδίου μάχης ἐχθρικῶν δυνάμεων περνᾷ τὸ μονοπάτι πρὸς τὸν ναὸν τῆς ἐλευθερίας. (Βασίλειος τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος Α΄.)

* Καθὼς διὰ τῆς ἔξεως, ἀσυνέτως ὁδηγουμένης, ἀποκτῶνται παρὰ τῶν ἀνθρώπων πολλὰ κακὰ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ τῆς ἔξεως, εὐσυνειδήτως πηδαλιουχομένης, πολλὰ καλὰ γίνονται θηρατὰ.

* Ὅστις δύναται νὰ κωλύσῃ τὰ κακὰ καὶ δὲν τὰ κωλύει, εἶνε μᾶλλον ἔνοχος παρ' ἐκεῖνον ὅστις τὰ πράττει. (Κοραῆς.)

* Αἱ καλαὶ πηγαὶ διακρίνονται ἐν καιρῷ τῆς ξηρασίας καὶ οἱ καλοὶ φίλοι ἐν καιρῷ τῆς δυστυχίας. (Σινική παροιμία.)

Γνωρίζουσι βεβαίως οἱ ἀναγνώσται τῆς Ἑστίας τὸν πρὸ μικροῦ ἐπελθόντα ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀφθαλμὸν τοῦ χαριεστάτου τῆς Ἰωνίας ψάλτου Ἠλίου Τανταλίδου, ὅστις, ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν στερηθεὶς τῆς ὁράσεως, δὲν ἔγραφε πλέον, ἀλλ' ἐποίησε καὶ ὑπηγόρευε τὰ ποιήματά του, παρέδιδε δὲ ἐν Χάλκῃ τοὺς ἑλληνικὰς ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, ἀπὸ τῆς εὐρείας αὐτοῦ μνήμης ἀντλῶν τὰ κείμενά των, καὶ διὰ τῆς λεπτοτάτης αὐτοῦ καλλιαισθησίας, τῆς ὀξυδερκοῦς πάντοτε καὶ ἀσφαλούς, ἀναπτύσσων τὰς χάριτας τῶν παλαιῶν κλασσικῶν εἰς τοὺς ἀκροατὰς του. Ἐν προσεγγίσει τινι φύλλῳ θέλει ἴσως δημοσιεύσει ἡ Ἑστία βιογραφικὴν τινα σύντομον μελέτην περὶ τοῦ ποιητοῦ τῆς «Κεράττας» καὶ τῆς «Πασχαλῆς.» Οὐχ ἥττον καθήκον ἡμῶν νομίζομεν, ὀφειλόμενον τελούντες φόρον εἰς τὴν μνήμην τοῦ διακεκριμένου ποιητοῦ τῆς νέας Ἑλλάδος, νὰ ῥάνωμεν τὸν τάφον αὐτοῦ δι' ἐνὸς μελανοῦ ῥόδου, κοπέντος ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ποιητικοῦ λειμῶνος, ὅπως οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει προέπεμψαν τὸ γήϊνον του λείψανον εἰς τὸν τάφον μέλποντες τὸν παρ' ἐκείνου ποιηθέντα ἐπιτάφιον ὕμνον.

Τὸ κάτωθι δημοσιευόμενον ποίημα ἐγράφη ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν τύφλωσιν τοῦ ποιητοῦ, ἐν ἔτει 1849, ἐδημοσιεύθη δὲ τὸ πρῶτον ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς Εὐστίας. Περιττὴν νομίζομεν πᾶσαν εἰς αὐτὸ σημείωσιν, διότι πεποιθῆσιν ἔχομεν

ὅτι θέλουσι σχολιάσει αὐτὸ κάλλιον οἱ ὑγρανθησόμενοι ὀφθαλμοὶ τῶν ἀναγνώστων μας.

Σ. τ. Δ.

ΥΜΝΟΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ

Τοὺς θυλάκους τῶν νέων σου δώρων
ἤλθες πάλιν λοιπὸν νὰ σκορπίσῃς,
καὶ τὸν δίκαιον, Μάϊε, φόρον
ἐτησίου ῥόδου ν' ἀπαιτήσῃς.

Καθυστέρησα τρίτον τοῦτ' ἔτος,
δυστυχῆς τῶν Μουσῶν χρεωκόπος!
ἀλλὰ δέξαι με, Μάϊ', ἐφέτος,
προσφωνοῦντά σοι ὅσα καὶ ὅπως.

Ὡ πραγμάτων ἄλλοιως ἄλλοίω!
ὦ τοῦ χρόνου σιδήρεον κράτος!
ποῖος πρῶν σ' ἀπήντην, καὶ ποῖον
μ' ἀπαντᾷς καὶ μ' ἀφίνει ἐσχάτως!

Πρῶτος ὠρθρίζον πάντοτε, πρῶτος
τῶν ἀπείρων σου, Μάϊε, φίλων,
ν' ἀπομάρξω ἀγνῆς, ἐτι σκότος,
τὰς Μαΐτιδας δρόσους τῶν φύλλων.

Πρὶν σὲ μέλψῃ φωνὴ ἀηδόνος,
πρὶν ἅπτις τὰς σκιὰς θορυβήσῃ,
νέου ἄσματος ὥφειλε τόπος
ἐξ ἐμοῦ τὰς ἡχοὺς νὰ δονήσῃ.

Ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον μεταίρων
ἀγαλλόμενον, Μάϊε, πόδα,
μὲ χαρὰν χρυσαλλίδων εὐπτέρων
ἐτι κάλυκας ἔδρεπον ῥόδα.

Πλὴν ψαλὶς συμφορᾶς θεηλάτου,
ῥιζήδον τὰ περὰ μου τεμοῦσα,
μοχθηρὰν, ἀντ' εὐκαίῳ θανάτῳ,
μοὶ χαρίζεαι ζωὴν, τιμωροῦσα.

Καὶ λοιπὸν ἡ πανηγυρίς παύει
δι' ἐμὲ θυμηδίας ἀπάσης,
καὶ καθάπαξ ὁ βίος μου θραύει
τὰς γλυκείας ἐκεῖνας ἐκστάσεις.

Ἡδὴ δὲ, ἀνθ' ὠραίου Μαΐου,
ἀπεχθῶς μοι παρίσταται μέλας,
τῶν αὐγῶν μὲ στερεῖς τοῦ ἡλίου
οὔτε πλέον γελᾷς ὡς ἐγέλαις.

Ἐν ἐμοὶ δὲ τί βλέπεις; οὐκέτι
τὸν φιλόθεμον πρὶν νεανίαν,
ἀλλὰ πτώμα μὴ πνέοντος ἐτι
πλὴν πνοῇ στεναγμῶν ὀλεθρίαν.

Ῥικνὸς αἴφνης καὶ δύσκολος γέρον,
ἐπ' ἀδήλου προσκοπτὸν ἐδάφους,
βακτηρίαν δυσδάστακτον φέρον,
ποῦ βαδίζω, ἀλλ' ἢ πρὸς τοὺς τάφους;

Χωρισμὸς διαζύγιον πλέον,
Μάϊε μου, καὶ λάβε καὶ φέρε
ἰδοῦ, σήμερον, στένων καὶ κλαίων,
σοὶ φωνῶ τὸ πανύστατον χαίρει!

Οὕτως ἄρα παρέρχεσαι πάντας·
ἡμεῖς φθίνομεν ἄλλοι πρὸς ἄλλους,
ἀλλὰ σὺ μεθ' ἡμᾶς μεταστάντας
ζῆς, ἡδᾶς, ἐπανέρχεσαι, θάλλεις.

Πάντοτ' ἔχεις θιάσους ὑμνούντων,
τοὺς σφριγόντας ἐκαστοτε νέους·
ἀλλ' ἐκείνων ἐν σοὶ εὐθυμούντων,
ἡμεῖς σπένδομεν δάκρυ ἐλπίδος.

Λάβετέ μου τὰ δάκρυα, φίλοι!
καὶ ῥαντίσατε τ' ἄνθη τῶν κήπων·
συγχωρήσατε δέ μου τὰ χεῖλη,
ἀν' ἀνθ' ὕμνου παράποντα εἶπον.

ὅτι ἓνας νέος, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει νὰ κερδίῃ χρήματα, οἰκονομεῖ 1 δρ. καθ' ἑκάστην. Εἰς ἑκάτον ἡμέρας, θὰ ἔχη 100 δρ. Αἱ 100 αὗται δρ. εἶναι κεφάλαιον; δὲν τὸ ἡξεύρομεν ἀκόμη, διότι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν χρῆσιν αὐτῶν. Μέχρι τῆς στιγμῆς καὶ καθ' ὅσον ἐξακολουθοῦσι νὰ φυλάττουνται ὑπ' αὐτοῦ, εἰσὶ μόνον μέσον ἀγορᾶς καὶ οὐδὲν πλεόν. Δύναται νὰ ἀποφασίσῃ νὰ τὰς ἐξοδεύσῃ πρὸς διασκέδασίν του· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν θὰ ἦσαν κεφάλαιον· ἀλλ' ἐὰν τὰς τοποθετήσῃ εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ λαμβάνῃ τόκον 6% κατ' ἔτος, τότε εἶναι κεφάλαιον, διότι παράγουσιν εἰσόδημα. Ἐὰν, ἀκολούθως, προσθέσῃ καὶ ἄλλας οἰκονομίας καὶ κατορθώσῃ διὰ τῶν χρημάτων του νὰ προμηθευθῇ ἐν ὑφαντήριον καὶ νῆμα, μεταποιεῖ τὸ ἐκ χρημάτων κεφάλαιόν του εἰς βιομηχανικόν, ὑπερ, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, εἶναι παραγωγικώτερον.

Ἡ οἰκονομία λοιπὸν κάμνει τὸ κεφάλαιον. Οἰκονομῶν τις, στερεῖται, ἀλλ' ὁ στερούμενος ἀποκτᾷ καὶ τι. Μικρὸν κατὰ μικρὸν, τὸ πτηνὸν κάμνει τὴν φωλεάν του, καὶ τὰ ρυάκια κάμνουν τοὺς ποταμούς. Δὲν εἶναι ἀνάγκη διὰ νὰ οἰκονομήσῃ τις νὰ κερδίῃ πολλὰ· πάντοτε δύναται τις νὰ οἰκονομῇ, ἀρκεῖ νὰ δαπανᾷ ὀλιγώτερα τῶν ὅσων κερδίει.

A. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

Ἔπεται συνέχεια.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Συνίχεια· ἰδί σελ. 626.

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

Ἐξυγόνον εἰς τὸν ἀέρα.—Φύσις τῆς ἀτμοσφαίρας.—Ἰδιότητες αὐτῆς.—Ἄλλα προϊόντα τοῦ κηρίου.—Ἀνθρακικὸν ὀξύ.—Ἰδιότητες αὐτοῦ.

Κατωρθώσαμεν νὰ ἐξαγάγωμεν ὑδρογόνον καὶ ὀξυγόνον ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ παραχθέντος ἐκ τοῦ κηρίου· καὶ τὸ μὲν ὑδρογόνον, ὡς ἡξεύρετε, προήρχετο ἐκ τοῦ κηρίου, τὸ δὲ ὀξυγόνον πιθανὸν φαίνεται ὅτι περιείχετο εἰς τὸν ἀέρα. Ἀλλ' ἡμπορεῖτε νὰ μ' ἐρωτήσετε· διατί τὸ ὑδρογόνον καὶ τὸ ὀξυγόνον δὲν βοηθοῦσιν ἐπίσης τὴν καῦσιν τοῦ κηρίου; Ἐνθυμεσθε τί συνέβη ὅταν ἔθεσσα τὸ κηρίον ὑπὸ ἀγγεῖον πλήρες ὀξυγόνου, καὶ ὅτι ἔκαίε πολὺ ζωηρότερον παρὰ εἰς τὸν ἀέρα. Διατί αὕτῃ ἡ διαφορὰ; Ἡ ἐρώτησις εἶναι σπουδαία, καὶ θὰ προσπαθῇσω νὰ σὰς ἀπαντήσω σαφῶς. Ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ πρέπει νὰ μὴ τὴν ἀμελήσωμεν.

Ἐχομεν διαφόρους τρόπους πρὸς δοκιμασίαν

τοῦναντίον, τὸ κεφάλαιον ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ἦ, ὅταν δαπανᾶται μόνον τὸ εἰσόδημά του, εἶναι διαρκές, ὅταν δὲ καὶ ἀδύναται διὰ νέων οἰκονομιῶν, τότε, σχετικῶς, τοῦλάχιστον, εἶναι αἰώνιον. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ φθορά ἐν τῇ παραγωγῇ, ὡς ἡ τῶν ὀργάνων τῆς ἐργασίας, δὲν πρέπει νὰ καταλογισθῇ εἰς τὸ ἀνωτέρω εἶδος τῆς καταναλώσεως. Ἡ οἰκονομικὴ κατὰπτωσις τῆς Τουρκίας ἔγκειται ἐν τῇ ἐξηγήσει ταύτῃ.

Σ. τ. Μ.

τοῦ ὀξυγόνου ἐντὸς τῶν καυσίμων σωμάτων. Εἴδετε κηρίον νὰ καίῃ εἰς τὸ ὀξυγόνον· ἢ εἰς τὸν ἀέρα. Εἴδετε φωσφόρον νὰ καίῃ εἰς τὸν ἀέρα ἢ εἰς τὸ ὀξυγόνον, καὶ σὰς εἰδείξα σιδηρορρίνισματα καίοντα εἰς τὸ ὀξυγόνον. Ἀλλ' ἡμποροῦμεν νὰ υποβάλωμεν τὸ ἀέριον τοῦτο καὶ εἰς ἄλλας δοκιμασίας, αἵτινες ἔτι μᾶλλον θέλουσι μᾶς πείσει, καὶ θέλουσιν αὐξήσει τὴν πεῖράν σας. Ἰδοὺ, τὸ ἀγγεῖον τοῦτο εἶναι πλήρες ὀξυγόνου. Πρώτον, νὰ σὰς ἀποδείξω ὅτι ἀληθῶς περιέχει ὀξυγόνον. Ἀρκεῖ νὰ ρίψω τεμάχιον καιομένου σώματος εἰς αὐτὸ, καὶ θὰ πεισθῇτε περὶ τούτου. Ἠξεύρετε, ἐξ ὅσων εἴδετε εἰς τὴν ἐσχάτην ἡμῶν συνδιάλεξιν, τί θὰ συμβῇ. Τῷ ὄντι, βλέπετε; ὑπάρχει τὸ ἀέριον. Ἡ ζωνρὰ καῦσις τοῦ καιομένου σώματος σὰς τὸ ἀποδεικνύει. Ἄλλο πείραμα τώρα, περιέργον καὶ αὐτὸ καὶ ὠφέλιμον. Ἐχω τὰς δύο αὐτὰς φιάλας, αἵτινες περιέχουσιν ἑκάστη ἐν ἄλλῳ ἀέριον. Μία δὲ πλάξ μεταξὺ τῶν δύο ἐμποδίζει τὰ ἀέρια νὰ συνανμιγῶσιν. Ἀφαιρῶ τὴν πλάκα, καὶ μίγνυνται. Τί συμβαίνει; θὰ εἰπῇτε. Ἡ μίξις τῶν δὲν παράγει καῦσιν ὡς τὴν τοῦ κηρίου. Ὅχι· ἀλλὰ τὸ ὀξυγόνον, ὅταν μίγνυται μετὰ τοῦ ἄλλου αερίου, φαίνεται ἀμέσως καὶ λαμβάνει τὴν ὠραίαν ταύτην ἐρυθρὰν χροιάν. Δι' ἀναλόγου πειράματος ἂς μίξωμεν ἀέρα μετὰ τοῦ αερίου τούτου τοῦ καταγγέλλοντος τὴν παρουσίαν τοῦ ὀξυγόνου. Ἰδοὺ πάλιν δύο φιάλας. Ἡ μία περιέχει ἀέρα, ὡς πείθεσθε διότι ἐντὸς αὐτῆς καίει τὸ κηρίον κατὰ τὸν συνήθη τρόπον. Ἡ ἄλλη δὲ περιέχει διοξυδριον ἄζωτου, τὸ ἀέριον δηλαδὴ ἐκεῖνο, τὸ κοκκινίζει τὸ ἄζωτον. Ἀφῆνω τώρα νὰ ἐνωθῶσι τὰ δύο ἀέρια ὑπεράνω τοῦ ὕδατος, καὶ ὅταν τὸ ἄζωτον εἰσέρῃ εἰς τὸν ἀέρα, ἰδοὺ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα, ἀποδεικνύον ὅτι ὑπάρχει ὀξυγόνον καὶ εἰς τὸν ἀέρα, ὡς ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ νερὸν τὸ παραχθὲν ἐκ τοῦ κηρίου. Τότε λοιπὸν διατί τὸ κηρίον δὲν καίει ἐπίσης καλῶς εἰς τὸν ἀέρα καθὼς εἰς τὸ ὀξυγόνον; Θὰ προσπαθῇσω νὰ σὰς τὸ ἐξηγήσω.

Ἰδοὺ αὐταὶ αἱ δύο φιάλαι. Περιέχουσιν ἀμφοτέραι ἴσην ποσότητα αερίου, καὶ ὁμοιάζουσι τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἡξεύρω ἀκόμη πῶς περιέχει τὸν ἀέρα καὶ πῶς τὸ ὀξυγόνον. Ἀλλ' ἔχομεν ἐδὼ τὸ καταγγέλλον ἀέριον, καὶ δι' αὐτοῦ θὰ ἡμπορέσωμεν νὰ ἰδῶμεν τὴν διαφοράν. Τὸ εἰσάγω εἰς τὴν μίαν φιάλην, καὶ, ὡς βλέπετε, τὸ περιεχόμενον γίνεται κόκκινον· λοιπὸν ἡ φιάλη περιέχει ὀξυγόνον. Τὸ εἰσάγω τώρα εἰς τὴν ἄλλην φιάλην, καὶ παράγεται χρῶμα πολὺ ἐλαφρότερον. Πλὴν τούτου νὰ σὰς δείξω καὶ τοῦτο τὸ πείραγμα. Ἄν λάβω τὰ δύο ταῦτα ἀέρια, καὶ κινήσω ἰσχυρῶς τὸ μίγμα προσθέσας καὶ ὀλίγον νερὸν, τὸ κόκκινον ἀέριον θ' ἀπορροφηθῇ· ἔπειτα ἂν προσθέσω νέαν δόσιν ρευστοῦ, καὶ πάλιν κινήσω αὐτὴν, ἡ ἀπορρόφησις τῆς ὕλης θέλει ἐ-